

At tjene en kirke i konflikt

Foredrag i "Frimodig kirke", Oslo, 12. marts 2018

Kurt E Larsen, Aarhus.

Föreslagen publicering här med författarens samtycke.

(Understrykningar för att underlätta läsningen.)

Jeg kommer ikke med svaret på, hvad I skal gøre, i jeres kirkelige situation – men jeg vil gerne dele en række overvejelser med jer. Jeg er med i den danske folkekirke, og er det med god samvittighed – trods alle de teologiske og åndelige problemer, som den danske folkekirke lider under og har gjort det længe. Jeg håber, at mine overvejelser kan være brugbare ind i jeres situation her.

Bibelske overvejelser

Profeterne stod ret alene, men de forlod ikke folket. De trak sig ikke ud i ørkenen med deres lille hellige rest, men de blev og kæmpede, midt i folket.

Jeg vil først nævne Elias: I 1.Kongebog 18 stod profeten Elias over for kong Akab og hans 450 Baals-profeter. Da han så havde sejret over dem, besluttede Jesabel at slå ham ihjel. Og Elias klagede til Gud: "Dine altre har de revet ned; og dine profeter har de dræbt med sværd; jeg er den eneste, der er tilbage, og mig stræber de efter livet", Men Herren trøster Elias: "Jeg vil lade 7.000 blive tilbage i Israel, alle dem, der ikke har bøjet knæ for Baal" (1.Kong 19,18).

Så mange sande troende, eller skal vi sige: så få? – men uanset om det var få eller mange, så var der ikke tale om, at Elias skulle forlade landet. Eller unddrage sig kampen. Her i det folk hørte han til. Her skulle han kæmpe og være tro.

Og så vil jeg nævne profeten Jeremias: Han skulle tale Guds ord til folket, og det medførte stor modstand. Gud siger til ham: Jeg gør dig til en befæstet by, en søjle af jern, en mur af bronze for hele landet.. De skal angribe dig, men ikke overvinde dig, for jeg er med dig og redder dig, siger Herren (1,18-19). Så stillede han sig op, ene mand, ved indgangen til templet, og sagde til folkeskaren: Sæt ikke jeres lid til løgneord, der intet hjælper: Herrens Tempel, Herrens Tempel, Herrens Tempel (7,4). Så fik han forbud mod at profetere i Herrens navn, ellers skulle han dø (11,21) Han stod i en hård kamp med de falske profeter i folket, men disse forkyndte kun løgn i Herrens navn (14,14) Herrens ord var hans hjertes glæde (15,16), men det betød også at han måtte sidde ganske alene, fordi Gud havde fyldt ham med sin vrede og smerte (15, 17-18). Hans domsforkyndelse mod Jerusalems tempel gjorde præster og profeter og hele forsamlingen så vrede på ham, at de ville slå ham ihjel. (26,8) Men da de bragte ham til stormændene, og han talte også til dem, så skete der en vending: Præster og profeter ville stadig slå ham ihjel, men stormændene og nu også hele forsamlingen lyttede til hans omvendelsestale og tog imod den, så nu ville forsamlingen ikke mere have ham slået ihjel. (26,16).

Senere advarede han de belejrede folk mod at drage til Ægypten – men de ville ikke lytte til Herrens ord (43,4-7), og rejste alligevel, og de tog ham med.

Der er naturligvis langt fra GT til vores dages pluralistiske folkekirker, men forbindelsen er for mig at se den, at profeten havde et kald ind i sit eget folk, og det var han tro imod – trods al modgang og modstand, fra magthaverne, fra falske profeter osv. Succes fik han ikke meget af. Men han var trofast i sin tid. Vi har et kald til at få Guds ord ud i vores eget folk – og det er en kamp, vi skal kæmpe, trods modgang og modstand. I vor tid giver det måske ikke succes, og medvind. Men af profeten skal vi lære at være trofast i vores kald. Og så længe det er muligt at arbejde midt i folket, med basis i vore folks historiske kirker, skal vi gøre det derfra.

I det Ny Testamente vil jeg citere fra ApG 4 om frimodighed. Da Peter og Johannes var blevet fanget af folkets ledere og var blevet forhørt og havde fået piskeslag og var blevet forbudt at forkynde og undervise, da gik de til deres egne og så løftede de deres røst til Gud i bøn. De bad om, at Gud ville give ”dine tjenere at tale dit ord med fuld frimodighed” (4,29) og da de havde bedt rystedes det sted, hvor de var forsamlet, og de blev alle fyldt af Helligånden, og de forkyndte Guds ord med frimodighed” (4,31).

Apostlene fik frimodighed ved Guds Ånd. Frimodig kirke! Ikke just, fordi der var nu ro og fred og medgang på alle fronter. Slet ikke, men Helligånden kom over dem, og derfor talte de med frimodighed. ”frimodighed” møder vi også i Ef 6, hvor Paulus beder om forbøn. Det går selv for ham ikke automatisk med at få frimodighed til at forkynde. De må bede for ham, at han må få ord til med frimodighed at gøre evangeliet kendt, det som han var i lænker for (Bed om, at jeg ved evangeliet må få frimodighed til at tale som jeg skal. (Ef 6,19-20). At fællesskabet med andre troende havde betydning for hans frimodighed ser vi også, da han var på sin rejse til fængslet i Rom i ApG 28 – de troende i Rom gik ham i møde uden for byen, og så står der: ”Da Paulus så dem, takkede han Gud og fik nyt mod” (ApG 28,15).

Frimodighed var ingen selvfølge, men ved bøn, ved Helligånden og ved fællesskabet med de andre troende, så kunne han tjene med frimodighed, trods alt.

Vanskeligheder kom ikke bare udefra. De kom for apostelen også inde fra menighederne. Tænk på menigheden i Korinth. Om den hedder det ”*Til Guds menighed i Korinth, dem, der er helliget ved Kristus Jesus, kaldet til at være hellige ...* (1. Kor 1,2). Men i den menighed fandtes der så alligevel utugt, som end ikke fandtes blandt hedninger. De førte retssager mod hinanden osv. Og midt i dette taler Paulus ikke om, at de sande troende bør melde sig ud af den menighed og starte en ny. Vi skal som Paulus gjorde formane døbt til at leve et helligt liv. Men korintherne blev ikke smidt ud; - de var "hellige", selvom de sandelig havde meget at lære, **men** dette kunne de kun lære indenfor menigheden.

Og 2 Tim 1,15: Som du ved, har alle i provinsen Asien vendt sig fra mig. Og det er ikke lyse kirkelige udsigter, hans unge efterfølger Timoteus får stillet for øje: ”Der vil komme en tid, hvor folk ikke vil finde sig i den sunde lære... de vil vende det døve øre til sandheden...Men du hold altid hovedet koldt, bær dine lidelser, gør din gerning som evangelist og fuldfør din tjeneste (2. Tim 4, 3-4)
Store problemer i menighederne, ja, men der var ikke tale om at Paulus eller Timoteus tænkte på at trække sig ud og begynde for sig selv i en ny og bedre menighedsdannelse. Nu skulle der kæmpes, og lidelserne skulle bæres.

I menighedsbrevene som Jesus sendte til de syv menigheder i Åb 2+3 ser vi flere menigheder i svære problemer. Menigheden i Tyatira fandt sig i kvinden Jezabal, der påstod at være profetinde og som forførte folk til utugt. Guds søn vil nu straffe hende, og han siger så til de andre: Jeg lægger ikke nogen ny byrde på jer. Men hold fast ved det I har, indtil jeg kommer”. Der er for mig at se ikke tale om, at de sande troende opfordres til at trække sig ud af menigheden og danne en ny. Men de skal holde fast ved sandheden.

Det samme mener jeg at finde i brevet til menigheden i Sardes: ”Du har ord for at leve, men er død. ...Men nogle få har du i Sardes, som ikke har sølet deres klæder til, og de skal vandre med mig i hvide klæder, for det er de værdige til.” Der er både sande og uægte troende i Sardes - det ved Jesus, men han opfordrer ikke til at, at de sande troende skal skille sig ud selv. Jesus vil belønne sine, til sin tid. Her på jorden skal de kæmpe.

Dette er bibelske perspektiver, jeg har valgt ud – og som har præget mig.

Historiske overvejelser

Det har ikke altid i historien været let for de rettroende kristne at få lov at være i kirken. Athanasius var én af dem, der kæmpede mod kætteren Arius på synoden i Nikæa 325, kort efter blev han valgt til patriark i Alexandria. Men hans klare nikænske bekendelse til Treenigheden havde fortsat stærke modstandere, både fra kirkefolk og fra kejserne. Det betød, at Athanasius 5 gange blev fordrevet fra sin stilling som biskop; han drog i landflygtighed; han opholdt sig engang syv år i ørkenen og skrev; eller han opholdt sig i sin faders gravmæle. 17 år var han i eksil i alt, men hver gang kom han tilbage, og han svigtede hverken treenighedslæren, sit kald eller sin kirke.

Han skrev engang fra sit eksil til sin menighed, der på det tidspunkt var blevet påtvunget en ny ledelse:

I know moreover that not only this thing saddens you, but also the fact that while others have obtained the churches by violence, you are meanwhile cast out from your places. For they hold the places, but you the Apostolic Faith. They are, it is true, in the places, but outside of the true Faith; while you are outside the places indeed, but the Faith is within you. Let us consider whether is the greater, the place

or the Faith. Clearly the true Faith. Who then has lost more, or who possesses more? He who holds the place, or he who holds the Faith.

Sådan tænker jeg mig vores kald: Vi skal tjene den danske og norske kirke. Uanset de ydre vilkår. Måske kommer der en dag, hvor vi bliver fordrevet som Athanasius gjorde det; men så må vi tjene vores folk og menighed ”fra ørkenen”, så at sige, som han gjorde.

Men når muligheden var der for at virke hjemme fra sit embede i Alexandria, så gjorde han det – og det skal vi også gøre.

Jeg vil springe frem til situationen omkring 1800. I oplysningstiden var bibelsk kristendom en sjælden størrelse i vores del af verden. Oplysningsteologien kunne ikke med talen om djævel og arvesynd, Jesus opfattede man ikke som guddommelig, retfærdiggørelseslæren forstod man ikke eller lagde afstand til.

I Norge havde det daværende Kristiansand stift fra 1798 en biskop Peder Hansen, der var en ekstrem oplysningsteolog. Han stod foran alteret i Kristiansand domkirke og anrøbt ”Odin den Algode” om ”udødelighed” over konge og kronprins. Hansen var meget imod Hans Nielsen Hauge og haugianerne. Han skrev til kancelliet i København om at gribe ind overfor Hans Nielsen Hauge, der efter biskop Hansens mening var en fare for statens vel – og han bad kancelliet stoppe dette onde på hvilken som helst måde. (*Molland: Norges Kirkehistorie i det 19. århundrede, bind 1, 1979, side 31*). I 1804 blev Peder Hansen forflyttet til biskop i Odense, og nede hos os søgte han også at forfølge lægmandsvækkelsen, der var begyndt.

Den danske teologiprofessor Hornemann gengav i 1818 Romerbrevet 1,17 ved: ”Den retfærdige skal vorde lykkelig ved sin retskaffenhed og sin dyd” (Reformationen i kirke og kultur, bind II, s. 208). Så er man langt fra evangelisk-luthersk kristendom!

Men vækkelsens folk blev i kirken og forkyndte. Grundtvig og andre danske teologer modarbejdede oplysningsteologien indefra. Grundtvig kaldtes i mange år Bibelens ensomme kæmpe i landet – men bevægelsen bredte sig, og i dag er Grundtvig et nationalt koryfæ i Danmark. Hauge og Grundtvig var ildesete i årene efter 1800; de stod ret alene i deres kamp, men tiderne ændrede sig og Grundtvig levede længe nok til at nå at opleve at blive et ikon i Danmark. Hauge levede ikke længe nok, men et ikon blev han vel hos jer ?

Præsterne kunne være døde og kolde og prædikede måske kun om Skaberen og om gode gerninger - hvad skulle de nyomvendte, levende kristne så gøre ?

Der var tre/fire modeller i Danmark i 1800-tallet.

1) Grundtvigs tanke var, at levende tro kræver et levende menighedsliv. Det er ikke nok at de troende kan samles til bibeltimer i hjemmene, de må også have et rigtigt menighedsliv omkring dåb og nadver. Derfor arbejdede han for retten til at løse sognebånd, så de troende kunne vælge præst i et andet sogn og gå til gudstjenester der. I 1868 kom loven om valgmenighederne, så man inden for folkekirken kan danne menighed om en bestemt præst, som man selv aflønner. Grundtvig ville nemlig ikke bryde med folkekirken, men opfordrede

til at danne valgmenigheder indenfor folkekirken, så de levende kristne kunne opleve et sandt menighedsliv omkring en præst, omkring hans levende forkyndelse og om sakramenterne. Grundtvig erkendte at regeringen siden 1780 reelt havde tilladt lærepluralisme. De facto var den danske kirke en rammeordning, ikke en konfessionel kirke. Derfor slog Grundtvig på, som sin endelige kirkepolitiske position, at der skulle være rummelighed i den danske kirke. Hvor både oplysningsfolk og gammeltroende kunne være der, men uden at have åndeligt fællesskab med hinanden.

2) Et andet svar på folkekirkeproblematikken nåede præsten Vilhelm Beck frem til. Han havde ikke været en troende kristen i sin studietid, og han var mest blevet præst for at hjælpe sin syge far - men da han først blev præst, ville han være det for alvor. Han tog Bibelen bogstaveligt og prædikede for sig selv og andre som der stod. Han tog kirkens bønner og salmer ganske bogstaveligt, og kom derved dybere ind i troen og så blev han vækkelsesmand - simpelthen fordi han kom til personlig tro på, hvad der stod i Bibelen og de salmer og bønner, kirken havde i forvejen. Han måtte blive vækkelsesmand og så gik i gang med et arbejde som sognepræst og der blev vækkelse i hans sogn. Efter nogle år kom Beck med i en forening for IM, og så førte han sine ideer videre der - et kirkeligt vækkelsesarbejde, et tæt samarbejde mellem troende præster og troende lægfolk. Nogle præster sagde god for det lægfolkets frivillige arbejde og støttede det. Lægfolket støttede disse præster, bad for dem, hjalp og indbød til kirke og møder. Han var kritisk mod meget i kirken, men ville ændre dette ved at fylde den indefra med liv.

Efter denne kirkelige model blev det meste af dansk vækkelse organiseret fra slutningen af 1800-tallet. I Indre Missions kombination af kirke og missionshus, tog man højde *både* for dansk folkekirkelig tradition - og for det alm. præstedømme - og man fyldte rammerne med liv. Beck så afgjort ikke rosenrødt på folkekirkens daværende tilstand, men det ville han så ændre på ved, at de troende præster og lægfolk holdt sammen.

3) En tredje model for forholdet til folkekirken udsprang af vækkelsen på Bornholm under en pastor Trandberg. I 1860 kom han til øen og holdt brændende vækkelsestaler og folk omvendte sig i hundredevis. Han var meget folkekirkekritisk, pga af Søren Kierkegaard, og han trådte i 1863 ud af folkekirken og dannede en luthersk frimenighed. Men den var svær at styre for ham; der blev indre splid hele tiden - og til sidst gik de fleste fra frimenigheden tilbage til folkekirken og dannede Luthersk Missionsforening som en forening indenfor folkekirken. Det havde Rosenius, den svenske vækkelsesleder, opfordret dem til, trods kirkens dens fejl og mangler. Når det var muligt at modtage sakramenterne i kirken, burde man også gøre det, for sakramentforvaltningen var efter Rosenius' opfattelse forbeholdt det kirkelige embede. Der var trods alt også præster, der forkyndte ret og levende, og dels var der mulighed for at samles om en sand forkyndelse i hjemmene. Rosenius ville ikke, at de troende skulle

skille sig ud fra den svenske kirke og danne et eget kirkesamfund. Han ville blive i den svenske kirke, "så länge Jesus är där" og "så länge menniskor der födas på nytt". Rosenius var således på een gang kirketro og kirkekritisk. Han opfordrede de troende til ikke at spille kræfter på diskussioner om en ydre ting som kirketilhørsforholdet. Fra sin opvækst havde han også erfaring for, at stridigheder om kirkesyn let kunne føre de troende bort fra de afgørende spørgsmål om Kristus, nåden og troen. Han havde heller ikke just gode erfaringer med de frie menigheders standard. I 1859 erklærede han, at man aldrig har set sådan galskab hos dem, som blev i kirken, som hos dem, der havde dannet frikirker. Man kan kalde Rosenius' syn for lavkirkeligt. LM i Danmark blev en lavkirkelig lægmandsforening efter Rosenius' mønster - et frit arbejde indenfor folkekirken men uden ret meget samarbejde med præsterne.

Valgmenigheder i folkekirken; et kirkeligt vækkelsesarbejde; en lavkirkelig lægmandsbevægelse - det var de tre modeller, vores åndelige fædre fandt frem til.

Der var også en fjerde (4): Lutherske frimenigheder eller ikke-lutherske frikirker. Der var aldrig mange i Danmark og nogle af disse frikirker, der engang havde store menigheder er nu små eller helt lukket ned. Også frikirker kan gå i stå eller blive smittet af falsk lærdom - de ydre ordninger er ingen garanti for dette.

Historien viser, at Gud kan vende ting til det gode. En af de største og vigtigste vækkelser i Danmark skete ved at en mand blev tvunget til at blive præst mod sin vilje, før han selv havde fred med Gud. En troende studiekammerat tog sig godt af ham i den situation, og han kom i gang – fandt fred med Gud selv, og blev hurtigt redskab til en stor vækkelse, der så igen blev grundlaget for hele bevægelsen Indre Mission. Hans kammerat har vel tænkt sit, da de to blev ordineret sammen. Men han tog sig af ham, hjalp ham – og det bar rig frugt. Gud kan virke ad mange veje.

Det sker også i dag, at danske præster bliver taget ved hånden af troende kristne og ledt til et liv med Gud i bøn og tro og erfaring! Det er også et historisk perspektiv ved den blandede folkekirke. Historien er ikke færdig endnu. Vi kender ikke fremtiden.

I 1970'ernes politiske teologi havde man kun foragt for os, der endnu ikke var marxister. Teologer samledes til studiekredse om kapitallogik om aftenen for at være beredt til fremtiden. Men pludseligt forsvandt den interesse, og de marxistiske teologer taler ikke højt om deres fortid mere. Marx var alligevel ikke fremtiden. Den teologi, der har magten i dag, og præger ens biskop eller det nuværende kirkeråd, den kan være væk i morgen igen. Derfor skal man ikke være for hurtig til at bryde med sin egen kirke, fordi der lige nu er problemer.

I den kirke er vi blevet døbt, og i den har vi mødt evangeliet og sand forkyndelse. Der har der været store problemer før, og de er blevet overvundet. Hvem af jer havde hørt om biskop Peder Hansen? Det var et åndeligt lavpunkt, men den åndelige udvikling går op og

ned i bølger. Nu kan vi føle os i en bølgedal. Men teologiske retninger kommer og glemmes igen. Men Guds ord består.

I den kirke har det norske folk gennem århundreder hørt evangeliet – til tider tyndt og svagt, men så blev der vækkelser og åndelig fornyelse igen, og kirken levede op. Hvorfor skulle det ikke kunne ske igen?

Lutherske overvejelser

Den danske og norske kirke er en sand lutherske kirke efter sin bekendelse. Det er uændret, trods beslutningen om vielse af to af samme køn. Luthers kirkesyn kan kaste lys over dagens emne.

For Luther var det ikke kirkesynet, der var i fokus – sådan som det var hos katolikker, reformerte og døbere. For ham handlede det primært om evangeliets sandhed og brødrenes frelse.

Det betød også, at han i sit reformarbejde var moderat og konservativ. Han ville ikke indføre reformer i Wittenberg med brask og bram efter 1521, men ville gå langsomt frem af hensyn til de svage samvittigheder.

Kun hvad der stred direkte mod evangeliet, skulle fjernes. Det gjaldt privatmesserne, der var udtryk for gerningsretfærdighed. Men ellers skulle man gå langsomt frem med reformer, så folk kunne nå at følge med. Luther opfattede ikke 1521 som om at han var trådt ud af kirken. Kirken var jo ikke pavens – paven og kirkens øverste ledelse repræsenterede tværtimod et fremmedherredømme i kirken, en besættelse af den. Luther trådte ikke ud af kirken, da han var lyst i band. Det troede paven, men det skyldtes pavens misforståelse af hvad kirken og hans egen rolle er. Paven havde mistet sin autoritet, og derfor fortsatte Luther med at forkynde ordet og reformere kirken. Selv mødte Luther op i munkekutte i Wittenberg og søgte at stoppe de mere radikale reformatorer, som hans kollega Karlstadt havde sat i værk i Luthers fravær. Der var ikke i 1520'erne klare grænser mellem evangeliske og gammelkatolske. Luther lagde op til at man skulle have tålmodighed. Tingene kunne ændre sig igen. Selvtægt og kaos er ikke godt. I sine Invocavitprædikener advarede mod hurtige reformer: ”Om jeg nu styrter til og vil afskaffe det med magt, er der mange af jer, som må gå ind på det og ikke ved, hvorledes de har det derved, om det er ret eller uret” (Læremæssig krise 13)

Luthers forsigtighed kom også til udtryk i hans råd til menigheden i Altenburg. I april 1522 var der en sag i byen Altenburg, hvor en evangelisk menighed ønskede den katolske gejstlige afsat og en evangelisk forkynder indsat. Luther stillede sig bag dem og skrev et forsvar for deres handlemåde. Ret og myndighed til at bedømme læren er givet til de troende kristne. Når det gælder forkyndelsen, er det saligheden, der står på spil, og derfor bør man følge samvittigheden og ikke lade sig tvinge. Det interessante er, at menigheden godt ville være underlagt gejstlighedens kirkestyre, når blot den tillod, at evangeliet forkyndes – men hvis den hindrer dette, har den mistet al

kirkelig myndighed og ret. Det var altså helt afgørende, at de fik en sand evangelisk prædiken, men fik de lov til det, kunne de godt forsætte med at være en del af den kejserlige og pavelige kirke. Luther vil lade rådet i Altenburg beholde deres økonomiske ret, men indholdet måtte de ikke bestemme over. Man kan godt tåle de katolske gejstliges tilstedeværelse, men kun hvis de selv forkyndte evangeliet eller tillod andre at gøre det. Den, der går mod evangeliet, har mistet enhver ret og autoritet.

For Luther handlede det primært om selve sagen: Forkyndelsen. Han var ikke kongregationalist, så den enkelte menighed var sig selv – men på den anden side kunne han altså godt leve med det gamle kirkestyre, hvis den lokale menighed fik lov at forkynde evangeliet sandt.

For Luther er kirken et folk. En menighed, der samles om ordet og sakramenterne. Kirken er hellig i kraft af sine nådemidler, selvom en del ikke er hellige. CA 7 taler om ”de helliges forsamling” – ikke om bispeembedet og kirkeorganisationen. Kirken er dybest set Kristi legeme. De enkelte medlemmers tro og engagement er ikke det afgørende. Troens inderste virkelighed er Kristus selv, hans nærvær i ord og sakramenter. Derfor hører børn og senile også med i kirken.

En luthersk kirke forstår sig selv som nådemiddelkirke, hvor fokus ikke er på vores tro og hellighed, men på Gud, der ved sit ord og sin Ånd og sine sakramenter, virker i os svage mennesker og fører og gennem dette farefulde liv, hjem til den himmelske herlighed.

I 1519 skrev Luther i Galaterbrevskommentaren, at det var forkert af bøhmerne at træde ud af kirken: ”Som en konsekvens må det siges, at bøhmernes udtræden af den romerske kirke ikke kan forsvares af nogen undskyldning, da den er ugudelig og i modsætning til alle Kristi love, fordi det står imod kærligheden, i hvilken alle love sammenfattes. Thi dette, som nogle anfører – at de er trådt ud af guds frygt og for samvittighedens skyld, for ikke at leve blandt onde præster og biskopper – noget det anklager dem mere end noget andet. For hvis der er onde biskopper og præster eller hvad som helst andet og du brændte af sand kærlighed, så ville du ikke flygte. Nej, så ville du, om du så var ved havets grænse, komme løbende og græde, advare, argumentere, ja, gøre alt. Hvis du fulgte denne apostolske belæring (Gal 6,2) ville du vide, at det drejer sig om at bære byrder, ikke bekvemmeligheder”. (WA 2, 605, 12-20, citeret efter ”De læremæssige konsekvenser..”, s. 27)

Luther skelnede mellem den virkelige kirke og dens ledere. Derfor kan vi have kærlighed til den danske og norske kirke – dens gudstjeneste, dens lære, dens historie, dens åndelige liv. Selvom vi må protestere over ting, der siges og gøres fra den aktuelle kirkeledelse. Vores modstand og protest betyder ikke, at man træder ud af den faktiske kirke – heller ikke at man er usolidarisk med kirken. Tværtimod, ansvaret er biskoppernes og kirkeledelsens.

CA 28: *Men når de lærer eller fastsætter noget imod evangeliet, da har menighederne en befaling fra Gud, som forbyder lydighed.*

Mat.7.15: "Vogter eder for de falske profeter." Gal.1.8: "Hvis en engel fra himlen ville forkynde et andet evangelium, skulle han være en forbandelse." 2 kor.13.8.10: "Vi formår intet mod sandheden, men for sandheden" og "Os er given magt til at opbygge, ikke til at ødelægge." Således lærer også kirkelovene (II qu. VII Kap. "præster" og Kap. "får"). Og Augustin siger imod Petilians brev: "Man skal heller ikke give de katolske bisper medhold, når de muligvis på et eller andet punkt farer vild eller har en anskuelse, som strider mod Guds kanoniske skrifter."

Missionale overvejelser

For Luther var det at være i en landskirke et udtryk for at han tænkte på alle de tyskere, der ikke var kristne, men havde brug for evangeliets forkyndelse. Han ville indrette sig, for ikke at komme alene til Himlen, men få sine brødre med: *"Således skal vi handle med vor broder, have tålmodighed med ham en tid lang, tåle hans svaghed og hjælpe ham og give ham mælkemad, således som det skete med os, indtil også han bliver stærk. Vi skal ikke fare alene til himmels, men bringe vore brødre med"* (Invocavit prædiken 1521, Gad I, side 12).

Nu vil jeg gå over til at sige noget om tradition og historie. I Danmark er virkeligheden den, at hvis skal man drive mission efter forholdene – så må man tage højde for at langt den største del af folket er i folkekirken og vil være der. Troende kristne kan vælge at slutte sig til en frikirke, men vores naboer og folk flest vil stadig være i folkekirken og bliver præget af den. Hvis det er muligt, så taler 1. Kor 9 for at man skal indrette sig efter de ydre forhold og være som en folkekirkeperson for de danske folkekirkepersoner. I 1. Kor 9 taler Paulus om at blive for grækerne som en græker og for jøderne som en jøde. Han indrettede sig efter forholdene. *v19_Skønt fri og uafhængig af alle har jeg gjort mig selv til alles tjener for at vinde så mange som muligt. For jøderne er jeg blevet som en jøde for at vinde jøder... For dem, der er uden lov, er jeg blevet som en, der er uden lov, for at vinde dem.. Jeg er blevet svag for de svage for at vinde de svage. _Alt gør jeg for evangeliets skyld for selv at få del i det. (1.Kor 9,19–23).*

Men hvis man kan få en retlærende præst ansat i sit eget sogn, så ville man kunne nå meget længere ud med evangeliet i sit nabolag. Du og jeg har ikke valgt vores forældre eller fædreland. Vi kan ikke begynde fra bunden og blive nye personer i en ny tradition. Danmark er ikke USA, men vi har en historie, som vi er en del af - på godt og ondt. Til den historie hører, at vi er et meget homogent folk - alle har samme sprog, samme kultur, og historisk set har alle været medlem af den samme kirke - næsten 90% er det endnu, vi et meget homogent land. Og det danske folk er vant til at have en folkekirke, næsten alle er døbt og konfirmeret og har et eller andet forhold til at folkekirken er deres kirke - måske kommer de der for lidt, måske aldrig, men det er deres kirke alligevel.

Det er en herlig opgave at være folkekirkepræst. Jeg har været det i 12 år - og har været enormt glad for det. Man lever midt i et sogn med 1100 mennesker, som man efterhånden lærer at kende - i hverdagslivet. Man møder folk i skolen, til sport, ved købmanden og alle steder og får lejlighed til at tale med folk om alt muligt. Menigheden ser een i hverdagen, og kan se om tro og liv svarer til hinanden. Præsten ser menigheden i hverdagen og kan fornemme, hvad der er deres glæder og sorger og hvad man derfor skal lægge vægt på at sige til dem, i konfirmandstuen, fra prædikestolen og i samtaler.

Hvis folkekirken blev afskaffet i Danmark, ville vi få nogle store levende frimenigheder i Århus og Ringkøbing og på andre åndeligt gode egne, men hvem ville forkynde evangeliet på de døde egne i Østjylland ? Vil børn i mit hjemsgn så overhovedet lære noget om Gud og Jesus mere ? Sålænge man kan blive ansat i kirken, og så længe man kan få lov at forkynde Bibelens evangelium og lære bibelsk etik, så længe vil det være godt for missionen i vore folk, at vi bliver i den nationale kirke.

Men hvad så med de danske præster, der fornægter Jesu legemlige opstandelse, eller de mange, der lærer alles frelse og det flertal af danske præster, der går ind for vielse af folk af samme køn? Det burde ikke være sådan, men sådan er det. Og biskopperne, hvoraf næsten alle går varmt ind for homoseksuelles vielse i kirkerne. Det voldte også sorg, da min lokale biskop i Århus engang offentligt forsvarede fri abort. **Men biskoppen bestemmer ikke hvad jeg skal mene.** Jeg kan prædike mod abort og være imod vielse af homoseksuelle par i kirken og jeg kan skrive det i avisen, og det har jeg lov til.

Og ved at vi er med i folkekirken, og vi gør os gældende offentligt, så er vi med til at få det signal ud i det danske folk: Der er delte meninger i kirken om abort og vielse af folk af samme køn og alles frelse. Jeg gruer for den tænkte situation, hvor alle bibeltro kristne har forladt folkekirken - og vi så hører i dansk TV: Nu er den danske folkekirke enig om at støtte den frie abort og de homoseksuelle vielser. For sandhedens skyld og for vores folks skyld skal vi blive og kæmpe indenfor systemet, så længe vi har ret til at udtale os. Og den er der endnu ingen, der har prøvet at tage fra os.

Særlige brændpunkter

1. Ordinationer? Når man bliver valgt af en menighed til præst, skal man ordineres. Kan man lade sig ordinere af en biskop, man ikke er teologisk enig med og som har holdninger, man finder undergravende for kirken?

Ja. Da vil jeg råde til, at man lægger vægt på at man ordineres efter et godt ritual, og man aflægger et ordinationsløfte og et præsteløfte, som er godt. Dette vælger jeg at forholde mig til, som noget der er vigtigere end den fungerende biskop og vedkommendes teologi. Set i det lange historiske perspektiv har der vel ofte været en teologisk

forskel på biskop og ordinand. Nogle af vækkelsens gode præster i Norge og Danmark er sikkert blevet ordineret af oplysningsmanden Peder Hansen! Og Vilhelm Beck i Danmark blev ordineret af biskop Martensen, der personligt gik ind for alles frelse.

Når man har fortalt sin biskop om sine teologiske holdninger, så er det dem, man står til regnskab for – ikke biskoppens personlige holdninger og praksis. Vi skal på den store regnskabsdag til sidst stå til regnskab for vores egen tjeneste, vores egen troskab – ikke andres.

2. Forkynderfællesskab med alle?

Er man tvunget til at arbejde sammen med alle? Det er man i stigende grad i Danmark, fordi man går mod større enheder, hvor man arbejder sammen i præsteteams og i store sogne med mange ansatte. Da vil jeg sige, at mit ansvar er den gudstjeneste, jeg prædiker ved.

Når jeg selv har meldt klart ud, hvad jeg står for – teologisk og kirkeligt – så har jeg ikke ansvar for hvad en anden præst i kirken siger eller fortier. Heller ikke hvad der bliver sagt ved en fælles gudstjeneste for hele provstiet eller hele stiftet.

Det kan være en svær balancegang. Det er svært, hvis der lyder en forkyndelse, man ikke kan være enig i. Eller hvis gudstjenesten holdes af en præst, hvis kendte holdninger og personlig livsstil, man ikke kan være enig med.

I Danmark har vi en lykkelig tradition for forskellighed i folkekirken. Der står ligefrem i den danske menighedsrådslov, at der ved kirker med flere præster skal tages hensyn til teologiske mindretal i sognet. Det er en ordning, der gør at man kan være en konservativ præst med bedre samvittighed. Man har accepteret og set i øjnene, at der er teologiske forskelle i folkekirken.

I USA ville jeg og min nabopræst være præst i hver vores lutherske synode, og vi ville hilse på hinanden på vejen – og ikke i øvrigt have noget praktisk samarbejde. I Danmark fungerer det nogle steder på samme måde i en kirke, i et provsti. Præsterne passer hver sit, og samarbejder godt med kollegaer om det nødvendige og praktiske – men anerkender i øvrigt, at man er meget teologisk forskellige. Det er nok en særlig dansk-grundtvigsk tradition for frihed til forskellighed. Den har også ført til særlige profilmensigheder.

3. Profilmensigheder

I danske byer vokser der særlige profilmensigheder frem. Vækkelsens folk og andre konservative kristne finder af sig selv sammen i bestemte kirker, og der kommer de så til at præge menighedsrådet og giver kirken en særlig profil. Det er der ret stor forståelse for, fordi det virker tilfredsstillende i praksis. Alle kan vist i Aarhus finde en sognekirke med den profil, man går efter, og tilsammen betyder det, at der sammenlagt kommer flere i kirke.

På Vesterbro i København har man slået en række sogne sammen i et stor-pastorat, og inden for dette gives der også plads til en kirke med konservativ teologisk profil.

For kirkegængere og præster i byerne er dette ofte en tilfredsstillende løsning. Det er sværere på landet, hvor forholdene er mindre.

4. Kirkepersonalets særlige problem?

De af kirkens ansatte, som ikke er præster, har særlige udfordringer. Det er tungt at skulle være kateket i et sogn, hvor flere af præsterne står for noget andet end en selv, og prædiker noget andet fra prædikestolen.

Her gælder det om at balancere: Være milde, imødekommende og samarbejdsvillige i alle praktiske henseender, men samtidigt melde klart ud, hvor man selv står og hvorfor man er uenig i kollegers forkyndelse eller praksis. Og igen vil jeg sige: Det, man har ansvar for, skal man også selv tage ansvar for. Er man ansat til at undervise, skal man gøre det trofast og sandt. Man behøver derimod ikke bære ansvaret for hvad biskopper og præster står for i stift og sogn. Det må de selv stå til regnskab for, sådan som CA 28 sagde det:

Peter forbyder (1 Pet. 5.3) biskopperne at tiltage sig magt og myndighed over menighederne. Nu drejer det sig ikke om, at biskopperne skal opgive deres myndighed, men der bedes om dette ene, at de vil finde sig i, at evangeliet læres rent, og at de vil eftergive nogle få iagttagelser, som ikke kan holdes uden synd. Men vil de ikke gøre det, må de selv se til, hvorledes de skal stå Gud til regnskab for, at de ved deres hårdnakkethed giver anledning til et kirkeligt brud.

5. Topstyring?

Det er et problem jo mere man ser kirken som en stor organisme, hvor alle skal være ens. Svært at få plads til at være anderledes. Sikkert meget mere i Norge end i Danmark. I Danmark ved vi af erfaring, at der er store forskelle inden for kirken. Det er ikke nyt. Derfor plads til at sige: Jeg står på klassisk kirkegrund. Jeg står for det og det. Men friheden er også under et vist pres i Danmark. Mange vil gerne se folkekirken og sognet som en enhed.

Folk forstår ikke altid vores holdninger, men da vi må forklare det på en måde, som folk forstår, at det er et helt principielt åndeligt spørgsmål for os – det drejer sig om noget personligt hos dem eller os. Man kan være imødekommende på alle livets andre områder og sige til folk: ”Alt andet vil jeg hjælpe jer med, men fordi jeg er forpligtet på Bibelen, kan jeg ikke vie jer”.

Jeg har selv haft nogen glæde af at tænke på den norske Calmeyergate-linje som en god tommelfingerregel i praksis. Den har jeg forstået som: Intet frivilligt fællesskab med liberale teologer. Jeg vil ikke invitere liberale teologer til at prædike eller tale, hvor jeg har ansvar. Men jeg har deltaget i ordinationer i den fælles domkirke, i stiftspræstekurser og i diverse kirkelige kommissioner. Her handler det om den fælles kirke, som også vi er en del af – og også vil prøve at påvirke i de officielle lag i provsti, stift og nationalt. Når man står ved sine holdninger og begrunder dem i Bibelen og kirkens tradition, så

kan man være trygt tilstede der og søge at gøre sin indflydelse gældende.

Ikke at det fjerner alle dilemmaer i praksis. Men det er godt som en hovedregel.

6. Personlige perspektiver

Den store fare ved at være i en bred folkekirke er at man bliver konform. Man kan frygte for at man betaler en for høj pris, fordi man selv bliver præget i retning af at glide af på sandheden. Og indretter sig.

Det er naturligvis en fare, og nogle fortæller os jo også gerne, at når vi bliver i folkekirken, så er det på grund af lønnen, præstegården, embedets status osv.

Et andet perspektiv på dette er, at enhver vil ud i verden med det kristne budskab, møder vanskelighederne og udsættes for faren for at blive konform. I USA er forholdene meget anderledes, men den åndelige og teologiske kamp er den samme. Tidsånden og mediernes pres er lige stort om man er i en frikirke eller folkekirke. Nutidens forvirrede syn på samliv stammer ikke fra biskopper og kirkeråd, men det kommer dybest set fra Hollywood og nationale TV-stationer. Netop derfor truer det os alle, hvad enten man er i frikirke eller folkekirke.

Desværre er der ikke nogen garanti for, at mennesker, der vælger folkekirken fra og daner frikirke, er bevaret mod falsk lære, moralske fald eller dårlig teologi. Vi har netop nu i Danmark haft to forfærdelige retssager kørende om præster: Den ene var sognepræst, den anden var ungdomspræst i en ny pinsemenighed. To forfærdelige historier om seksuelle misbrug og udskejelser, der har ført til lange straffe. De to sager er lige ulykkelige, og desværre kan den slags ske i alle kirkeformer.

Modstand

Hver tid har sine udfordringer. Vor generation har ikke problemer med penge eller krig eller mangel på religionsfrihed, men så har vi fået en pluralistisk teologi at kæmpe med. Det er vores udfordring, og det er den troens gode strid, som vi skal kæmpe. Og kæmpes skal der, trods modstand – i hvert fald, hvis vi læser Luther:

”...særlig skal du som er i predikeembedet tænke på det. For Djevelen og verden vil ikke forsømme å anfegte deg... hva vil du da gjøre? Skal du bli utålmodig, forlate predike-embedet løbe fra det og forbanne dine fiender? Nei, du skal have tålmodighet, vente på Guds time, ta mot til dig... (Luther til 3. e.påske)

Ikke alt er kirkekamp. Der er en kirkekamp, men den fylder ikke alt. Det er menneskesjæle det gælder, derfor skal man arbejde med sin prædiken, arbejde med evangelisation, missionsarbejde, ungdomsarbejde, bibeloplæring osv. – man skal ikke altid tænke på kampen mod den dårlige teologi.

Når der kommer kirkepolitiske modsætninger og tingene bliver svære, så kan en præst gå ud og besøge de ældre i hjemmene. De kender sikkert ikke til kirkekampen, men de har brug for et besøg og et Guds ord.

Nehemias arbejdede med både sværd og murske, og det skal vi også. Det er åndeligt ødelæggende, hvis man ser alt som kirkekamp. Det er naivt, hvis man kun ser et behov for positiv menighedsopbygning. Der er brug for både sværd og murske.

Men fylder kirkekampen mod dårlig teologi for meget for den enkelte person, så kan faren være at man bliver forbitret eller præget af selvmedlidenhed. Derfor skal vi aldrig glemme at bruge vores liv på at redde menneskesjæle og opbygge menigheder, så længe det er dag.

2. Th 3,14: Hvis nogen ikke adlyder, hvad vi har sagt her i brevet, så mærk jer ham og hav ikke noget med ham at gøre, så at han kan skamme sig; v15 dog skal I ikke regne ham for en fjende, men vejlede ham som en broder. v16 Fredens Herre give jer freden, altid og på alle måder!

Fællesskabet

Det er vigtigt man selv er en del af godt trosfællesskab, i bedehuset eller præstekonventet eller bibelgruppen eller hvad der nu findes lokalt. Der er brug for at finde støtte hos andre og selv yde et bidrag til at støtte andre.

Kurt E Larsen

Synpunkter från Peter Leif Mostrup Hansen

Kære Kurt, min gode kirkehistorielærer fra MF!

- og andre, som læser med

Dit foredrag fra Norge fik gode anbefalinger, så jeg satte mig for at læse det igennem.

Der kan gøres og bliver gjort rigtig meget godt i den folkekirkelige institution, men der er mange elementer i dit foredrag, som jeg synes trænger til en kommentar.

Jeg er helt med på, at dit oplæg skulle være opmuntring til at kunne blive i folkekirken/DNK og dermed også har en forståelig ensidighed. Når jeg alligevel responderer, er det fordi mange af argumenterne ikke holder og indirekte giver et vrangbillede af det typiske alternativ, nemlig frimenighederne.

Jeg vil også gerne nævne, at jeg altid har mærket din respekt for os i frimenighederne, selvom vi ser forskelligt på flere ting. Tak for det! På samme respekterer jeg også jer, der er i folkekirken, samtidig med at jeg håber, det kan lade sig gøre at kommentere selve sagen.

Her er de vigtigste kommentarer:

1) Der bliver lagt ud med en stråmand i indledningen til første afsnit, hvor der står:

"Profeterne stod ret alene, men de forlod ikke folket. De trak sig ikke ud i ørkenen med deres lille hellige rest, men de blev og kæmpede, midt i folket." (s. 1).

For folk, der gerne vil bekræftes i deres tro på, at det er det rigtige at blive i folkekirken, er det sikkert et udmærket skulderklap, men for os, der har forladt institutionen fremstår det som en ekstrem karikatur, som om det eneste alternativ til at blive hos folket og dermed i folkekirken er at afsondre sig totalt. Det tror jeg sådan set ikke, du mener, vi har gjort i frimenighederne, men det er sådan, det kommer til at lyde. Det er i bedste fald uklart formuleret. Noget lignende kunne siges om de følgende passager i foredraget.

2) Ovenstående citat indleder et afsnit, der foretager paralleliseringer mellem GT, NT og folkekirken. Selvom der bliver taget forbehold for afstanden mellem datiden og nutiden, bliver der alligevel draget tydelige konklusioner.

2.1) At der i modsætning til Danmark, Norge og vel nærmest alle andre nuværende lande var tale om et teokrati i GT, så at menigheden og nationen var sammenfaldende, tages der ikke højde for.

2.2) At kirken i NT var fri og ikke bundet til en stat ligesom folkekirken vægtes heller ikke.

2.3) Passager i GT og NT, der perspektiverer eller modsiger ja'et til at blive i folkekirken er udeladt.

2.4) Rigtig mange konklusioner drages ud fra, hvad der ikke siges i forskellige bibelvers.

2.5) Med andre ord: At fx Jeremias var trofast i sit kald til at tjene sit eget folk er et godt argument for at vi også skal tjene vores folk, men ikke et holdbart argument for at blive i en liberaliseret institution (folkekirken), der endda ikke er indstiftet af Gud.

I øvrigt bliver vi i frimenighederne i vores eget folk ligesom profeterne i GT gjorde. Vi har ikke forladt folket! Desuden var profeterne som hovedregel ikke en del af præsteskabet og tempelkulten, men var sendt af Gud til folket(!) og ikke templet(!) for netop at gøre op med misbrugene blandt præsterne, som førte folket vild.

3) Ud fra 1 Kor 1,2, hvor korintherne kaldes "hellige", argumenteres der for at man ikke skal melde sig ud og starte en ny menighed, og for at ingen må blive smidt ud af kirken. Men flere klare modsigelser af den konklusion bliver uden videre forbigået. Her blot tre:

3.1) Paulus havde stadig myndigheden i menigheden, og derfor arbejdede han selvfølgelig på som en god leder at få styr på tingene. Den klassiske, bibeltro linje har ikke myndigheden i folkekirken og det gør en verden til forskel.

3.2) At korintherne ikke blev "smidt ud", er noget af en påstand. Der er fx tale om en mand, der skal fjernes fra deres midte (1 Kor 5,2), og som generelt princip formaner Paulus til at dømme indadtil, sådan at man ikke lader åbenlyse afgudsdyrkere osv. være en del af menigheden, men derimod formaner de til at "udrydde det onde af jeres midte" (1 Kor 5,10-13).

3.3) I 2 Kor 6,14-18 argumenterer Paulus også for, at man skal lægge afstand til de vantro og ikke samarbejde med dem - hvilket man uværgerligt gør i folkekirken.

4) Dernæst er der historien fra 1800-tallet, hvor jeg synes, tingene præsenteres urimeligt.

4.1) Grundtvig nævnes kun som fader til valgmenigheder og ikke til frimenigheder, selvom det var de samme frihedstanker, der lå bag begge muligheder.

4.2) Til gengæld sættes lutherske frimenigheder i bås med ikke-lutherske frikirker. Det er altså ikke fair! Det sker på s. 6: "Der var også en fjerde [model]: Lutherske frimenigheder eller ikke-lutherske frikirker."

Vi tilhører i frimenighederne i grundlovsmæssig forstand den danske folkekirke ligesom sogne- og valgmenigheder. Selvom vi ikke hører under folkekirkens biskopper og i øvrigt ikke er en del af institutionen og økonomien, *er vi ikke i kategori med ikke-lutherske frikirker*. Sogne-, valg- og frimenigheder har nemlig samme bekendelsesgrundlag.

At frimenighederne er en del af folkekirken afspejles også i de særrettigheder, vi som frimenigheder har i den folkekirkelige institution i modsætning til danske frikirker. En konkluderende sætning viser skævheden tydeligt (s. 6): "Valgmenigheder i folkekirken; et kirkeligt vækkelsesarbejde; en lavkirkelig lægmandsbevægelse - det var de tre modeller, vores åndelige fædre fandt frem til." I det mindste burde her have stået "Valg- og frimenigheder ...".

5) Videre (jf. s. 6): At præster i folkekirken bliver omvendt er i den grad glædeligt, men ikke noget godt argument for at være i folkekirken. Vi bifalder jo ikke pr. automatik folks netværk og job bare fordi de bliver omvendt.

6) Nederst på s. 6 er der et citat fra Luthers Galaterbrevskommentaren fra 1519, hvor han harcelerer over bøhmerne, der forlod den katolske kirke. Det gør i den grad indtryk, selvom han ikke taler med samme autoritet som Skriften, og jeg gad nok vide, hvad Luthers bibelske belæg for de markante ord er. Dog vil jeg tilføje, at jeg for min egen del også blev frimenighedsmand, fordi jeg netop ikke har mødt det, Luther her i dit citat stiller op som alternativet til bøhmernes udtræden af den katolske kirke, nemlig:

"For hvis der er onde biskopper og præster eller hvad som helst andet og du brændte af sand kærlighed, så ville du ikke flygte. Nej, så ville du, om du så var ved havets grænse, komme løbende og græde, advare, argumentere, ja, gøre alt. Hvis du fulgte denne apostolske belæring (Gal 6,2) ville du vide, at det drejer sig om at bære byrder, ikke bekvemmeligheder". (Min fremhævning). Jeg har med glæde kommet i mange forskellige folkekirker og gør det stadig når det er muligt, men jeg har aldrig mødt en advarsel mod at gå i kirke ved vranglærende præster, men derimod altid oplevet, at der blev annonceret for gudstjenester ved vranglærere (og også annonceret for gudstjenester ved kvindelige præster af præster, der ellers siger, at de er imod den orden).

Det er jo ikke nok at sige det sande, hvis man indirekte anbefaler det forkerte. Det er for mig at se et amputeret syn på at være pastor, hyrde for en menighed, at man ikke har ansvar for menigheden, når ulven taler til dem (jf. s. 10).

7) Det holder ikke at bruge 1 Kor 9,19-23 om at være jøde for jøder osv. som argument for at være medlem af folkekirken og tjene der (s. 6). Paulus bruger jo ikke udtrykkene for at vise, at han både praktiserer jødedom og hedenskab/lovløshed eller har meldt sin ind i deres fællesskaber samtidig med at han er kristen. Med udtrykkene mener han, at han kommer folk i møde, hvor de er, for at trække dem ud af deres jødedom, hedenskab osv. og hen til Kristus.

8) På s. 10 står der: "Hvis folkekirken blev afskaffet i Danmark, ville vi få nogle store levende frimenigheder i Århus og Ringkøbing og på andre åndeligt gode egne, men hvem ville forkynde evangeliet på de døde egne i Østjylland?"

8.1) Det argument holder ikke. De døde egne i Østjylland får jo ikke en levende forkyndelse af at der er en folkekirke, men kun af at der bliver ansat en præst, der forkynder det levende evangelium. Men døde egne ønsker ikke levende forkyndelse! Derfor kan man lige så godt eller måske endda nemmere tjene de egne uden for folkekirken. Sandt nok bliver der læst fra Bibelen, sunget salmer og bedt gode bønner, men hvis det hele bliver pakket ind i en "gud-skal-nok-væred-der-og-alle-bliver-frelst-kristendom" gør det mere skade end gavn. Mange bliver på den måde vaccineret mod klassisk kristentro og tillid til Bibelen.

8.2) Hvorfor skulle der ikke kunne opstå frimenigheder i lige så stort antal, som der er troende præster? Det er jo ikke måden, menighederne er organiseret på, der gør præster troende, sådan at der vil være flere troende præster hvis man organiserer sig som folkekirke i stedet for som frimenighed. Antallet må være det samme.

Mvh Peter
Peter Leif Mostrup Hansen

Kære Peter Leif,

Tak for din venlige mail, med nogle meget saglige kommentarer til mit forsvar for de nordmænd, der vælger at blive i den norske kirke. Der var nuancer, jeg forbigik deroppe - også fordi der er mange andre, der kommer med argumenterne for ikke at være i den norske kirke længere. Men nu har du nærlæst foredraget, og afbalancerer tingene. Jeg har et par kommentarer: Jeg synes ikke, at det er et argument mod folkekirken, at den er knyttet til staten. Mange af de amerikanske frikirker er på teologiske afveje, og det gælder vist desværre også nogle af de danske frikirker. Folkekirkens problem er ikke dens organisering, men dens teologiske bredde.

Jeg er ikke enig i at frimenighederne er en del af folkekirken, fordi de har samme bekendelsesgrundlag og nogle særrettigheder. Og hvorfor også ønske at slå på det, når du nu netop ikke vil være i folkekirken? Iøvrigt begynder på mandag i kirkeministeriet et lovforberedende udvalgsarbejde om migrantsmenigheders relation til folkekirken, mulighed for dobbelt medlemskab osv. Så måske sker der noget nyt på hele dette område.

Du rører ved et ømt punkt, som jeg ikke tog op i foredraget: Faren for at man som folkekirkepræst bliver teologisk rund og tolerant. Man har sine konservative holdninger, og man vil gerne, at de skal fremmes i folkekirken. Så man søger at få indflydelse i råd og udvalg. Og man vil også gerne have ry for at være en samarbejdsvillig person. Og så kan man let vænne sig til den folkekirkelige bredde og glemme Luthers anliggende: At græde, advare, argumentere.. For os i folkekirken gælder Paulus' ord særligt stærkt: Derfor skal den, som tror, at han står, se til, at han ikke falder (1. Kor 10,12)

venlig hilsen Kurt E Larsen